

FAQ

Miljøstyrelsen udarbejder denne FAQ med henblik på at offentliggøre spørgsmål og svar vedr. ammoniakberegningsfejlene i husdyrgodkendelse.dk, som kan have relevans for alle.

Spørgsmål 1:

Brevet, som Miljøstyrelsen udsendte den 6. november 2020, til de berørte kommuner, indeholdt et bilag 1, som var et udkast til brev til ansøger. Skal kommunerne udsende brevet, eller kan kommunen vælge ikke at anvende det?

Svar:

Miljøstyrelsen bemærker i brevet af 6. november 2020, at kommunen bør orientere ansøger om, at der er kommet nye oplysninger vedr. deres afgørelse, og at kommunen er ved at undersøge, om disse oplysninger har betydning for afgørelsen. Til brug for dette har Miljøstyrelsen udarbejdet et udkast til et brev, som kommunerne kan vælge at bruge til dette formål, som fremgår af brevets bilag I.

Det vil altså sige, at kommunerne kan vælge at anvende brevet til at oplyse ansøger.

Spørgsmål 2:

Kan kommunen vente med at orientere ansøger til efter, at kommunen har vurderet, at fejlene f.eks. ikke har haft betydning for afgørelsen.

Svar

Ja, det kan kommunen godt.

Hvis kommunen allerede har undersøgt og f.eks. konkluderet, at fejlene ikke har haft betydning for kommunens afgørelse, kan kommunen godt orientere ansøger efter denne vurdering er foretaget.

Miljøstyrelsen bemærker i brevet af 6. november 2020, at kommunen bør orientere ansøger om, at der er kommet nye oplysninger vedr. deres afgørelse, og at kommunen er ved at undersøge, om disse oplysninger har betydning for afgørelsen. Miljøstyrelsen vedlagde hertil en skabelon. Kommunerne skal ikke følge fremgangsmåden eller anvende skabelonen, men kan vælge at gøre det. Det er op til kommunen at vurdere, hvordan orienteringen bedst gennemføres.

Spørgsmål 3:

Hvad skal kommunen gøre ift. sager, som ligger hos Miljø- og Fødevarerklagenævnet?

Svar

Miljøstyrelsen bemærker i brevet af 6. november 2020, at hvis et eller flere af de oplyste skemanumre, som kommunerne fik oplyst i bilag II, er en

klagesag eller har været en klagesag hos Miljø- og Fødevareklagenævnet, bedes kommunerne rette henvendelse til nævnet vedrørende de nye oplysninger i sagen.

Miljøstyrelsen kan ikke se i husdyrgodkendelse.dk, hvorvidt der er tale om en klagesag eller ej. Derfor anmodes kommunerne om at rette henvendelse til nævnet i det omfang skemanumrene er eller har været en klagesag hos nævnet.

Spørgsmål 4:

Hvordan skal kommunerne forholde sig ift. den 8-årige retsbeskyttelsesperiode i husdyrbruglovens § 40, stk. 1 og 2?

Svar

Det er kun IE-brug, som er omfattet af husdyrbruglovens § 40, stk. 2. Ift. de afgørelser, som Miljøstyrelsen har fundet, der kunne være ramt af fejlene, er der primært tale om ikke-IE-brug. Men hvis kommunen har en afgørelse, som vedrører et IE-brug, kan kommunen foretage en vurdering af, om husdyrbruglovens § 40, stk. 2 kan finde anvendelse.

Det fremgår af bemærkningerne til husdyrbrugloven (2016/1 LSF 114), at: *”Der er ikke en tilsvarende adgang til at meddele påbud under retsbeskyttelsesperioden i forhold til husdyrbrug godkendt efter § 11. Her kan der alene gribes ind som følge af det almindelige forvaltningsretlige princip om, at myndigheden altid er forpligtiget til at gribe ind og ændre afgørelser, der er meddelt på et fejlagtigt grundlag (grovere sagsbehandlingsfejl eller grundlæggende fejlagtige oplysninger). Dette forvaltningsretlige princip omfatter alle meddelte godkendelser og tilladelser.”*

Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere i afgørelse af 29. august 2019 (18/04968), udtalt:

”Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at der efter omstændighederne også inden for den 8-årige retsbeskyttelsesperiode efter husdyrbruglovens § 40, vil være adgang til at ændre vilkår, der beror på en fejlagtig bedømmelse fra godkendelsesmyndighedens side, og dermed ikke er i overensstemmelse med gældende ret. Adgangen hertil vil bero på en konkret afvejning af de modsatrettede hensyn til på den ene side fastsættelse af nødvendige vilkår til begrænsning af forurening og på den anden side hensynet til adressaten, der har indrettet sig i overensstemmelse med det fastsatte vilkår.”

Miljøstyrelsen vurderer derfor, at det er muligt at gennembryde retsbeskyttelsesperioden via almindelige forvaltningsretlige principper om tilbagekaldelse og ændring.

Spørgsmål 5:

Jeg vil gerne have en konkret hjemmel til at fravige beskyttelsesniveauet for kategori 1 og 2 natur jf. vejledning om ammoniakfejl.

I spørgsmålet er der indsat dette afsnit fra ammoniakvejledningen:

”Habitatvurdering af kategori 1 natur

Er der tale om habitatnatur, skal kommunen vurdere, om udvidelsen af husdyrbruget vil kunne påvirke Natura 2000-områdets bevaringsmål-sætning væsentligt. I vurderingen skal påvirkning fra andre kilder også indgå i en kumulationsbetragtning, og det skal kunne udelukkes, at der ikke vil ske en sådan væsentlig påvirkning af Natura 2000-områdets integritet.

Kommunen skal gennemføre vurderingen ud fra et forsigtighedsprincip, hvilket betyder, at de skal sikre sig, at det kan afvises, at udvidelsen/ændringen af husdyrbruget vil føre til påvirkning af Natura 2000-områdets integritet.

Vurderingen går ud på at kunne dokumentere fravær af skadelige virkninger, hvilket afspejler forsigtighedsprincippet. Heraf følger, at konsekvensvurderingen skal være tilstrækkelig detaljeret og begrundet til at kunne dokumentere fravær af skadelige virkninger på baggrund af den bedste tilgængelige videnskabelige viden på området. For husdyrbrug vil det typisk være et spørgsmål om vurdering af ammoniak fra husdyrbruget til habitatnaturtyper. Kommunen skal således lave en konkret vurdering af, om den ekstra ammoniak fra husdyrbruget vil føre til overskridelse af naturtypens tålegrænse. Tålegrænsen for habitatnaturtyper er angivet i et interval og kommunen skal således foretage en konkret vurdering af den specifikke naturtypes tålegrænse inden for dette interval.

Se mere i habitatvejledningen: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/12/978-87-7038-248-9.pdf>

Vurdering af Kategori 1 heder og overdrev samt kategori 2 natur

For kategori 1 heder og overdrev, der ikke også er en habitatnaturtype, samt for kategori 2 natur skal kommunen vurdere, om ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget til naturen ikke vil medføre, at der sker en ændring af naturtypens tilstand.

Uanset hvilket resultat kommunen når frem til ved vurderingen af habitatnatur, kategori 1 heder og overdrev samt kategori 2 natur, skal kommunen fortsat foretage en afvejning af, om afgørelsen skal fastholdes, ændres, tilbagekaldes eller erklæres ugyldig/delvis ugyldig, jf. de nedenstående afsnit.”

Svar

Der findes ikke en konkret hjemmel i reglerne til at kunne fastholde en afgørelse, som overstiger beskyttelsesniveauerne for kategori 1- og 2 natur. I stedet skal der foretages en afvejning, hvor bl.a. de konkrete konsekvenser for naturtypen af overskridelsen af beskyttelsesniveauerne indgår.

En sådan afvejning af konkrete forhold kommer bl.a. til udtryk i det sæt af forvaltningsretlige grundsætninger, der gælder ved tilbagekaldelse og ændring af afgørelser. Det betyder, at der ikke uden videre er adgang til at ændre/tilbagekalde afgørelser. For at kunne vurdere, om en afgørelse skal ændres/tilbagekaldes eller omvendt fastholdes, kræver det, at der i hvert enkelt konkrete tilfælde skal foretages en helhedsvurdering af en række forskellige forhold, som overordnet er beskrevet i vejledningen. Kernen i denne helhedsvurdering er en afvejning af to hovedhensyn:

- På den ene side et hensyn til husdyrbrugets berettigede forventninger om, at den oprindelige afgørelse står ved magt.
- På den anden side et hensyn til beskyttelsen af naturtypen.

Spørgsmål 6:

Skal en evt. ny afgørelse offentliggøres i DMA, og hvornår man skal træffe en ny afgørelse?

Svar:

En ændring af en afgørelse sker ved en ny afgørelse. Det betyder, at de almindelige forvaltningsretlige regler om sagsbehandling, herunder høring m.v., også gælder her.

Det betyder også, at en evt. ny afgørelse skal offentliggøres i DMA.

Spørgsmål 7:

Er der eksempler på domstols- eller nævnsafgørelser, hvor man anvender vurderingerne ift. tilbagekaldelse og ændring?

Svar

Ja, der findes eksempler, både fra nævnet og fra domstolene.

Som nævnsafgørelse kan nævnes 20/01005 (<https://mfkn.naevnenes-hus.dk/afgoerelse/8054a942-9de1-4762-83d2-1a6d288aa25f?highlight=20%2FO1005>), hvor nævnet bl.a. udtaler, at: *Tilbagekaldelse af en begunstigende forvaltningsakt kræver en ganske særlig begrundelse. Manglende overholdelse af vilkår i en dispensation vil kunne udgøre en saglig tilbagekaldelsesgrund. Adgangen til at tilbagekalde beror dog på en konkret afvejning af de modstående interesser, på den ene side de interesser, der tilsiger en tilbagekaldelse og på den anden side adressatens berettigede forventning og dennes indretning i tillid til den meddelte afgørelse. Endvidere skal der indgå en proportionalitetsafvejning i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, hvorefter gælder, at jo mere tilbagekaldelsen griber ind i borgerens forhold, jo mere tungtvejende må begrundelsen for tilbagekaldelse være, ligesom indgrebets nødvendighed, herunder om mindre indgribende midler er tilstrækkelige til at tilgodese de hensyn, der taler for tilbagekaldelse, må overvejes.*

Som domstolsafgørelse kan nævnes U1985.85Ø, hvor tilbagekaldelse af natbevilling blev anset ugyldig. Her var tale om tilladelser til tre restauratører til at holde åbent til kl. 03.00 natten efter fredag og lørdag og til kl. 01.00 natten efter de øvrige ugedage, som blev ændret til kortere åbningstider i nattetimerne. Begrundelsen for beslutningen var dels et ønske om indførelse af ensartede åbningstider i restaturationsvirksomheder i tre kommuner, dels et ønske om at undgå gæsternes kørsel fra en restauration til en anden med længere åbningstid og dels et ønske om enklere administration. Retten fandt, at ingen af disse hensyn kunne begrunde det foretagne indgreb i de pågældendes hidtidige næringsadkomst.

Spørgsmål 8:

Vi er ved at se på en sag (skema xxxxxx), som Miljøstyrelsen har informeret os om er omfattet af ammoniakfejlene. Sagen er afgjort i februar 2019. Når jeg laver et scenarie af det afgjorte skema, ændrer enkelte af depositionsregningerne sig. Jeg har kontrolleret, at ruheder er de samme. Jeg har forstået, at de to ammoniakberegningsskemaer er rettet i 2017-versionen af husdyrgodkendelse.dk, men hvad er så forklaringen?

Svar:

Det er korrekt, at de to fejl er rettet i 2017-versionen af husdyrgodkendelse.dk (i juli og september 2020). Forklaringen på de forskelle, du ser i scenarieberegningen, er, at alle nyoprettede skemaer, incl. scenarieberegninger af skemaer afgjort før 12. juli 2019, beregner ammoniakdeposition fra centrum af staldafsnit og lager.

Med ændringen af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen 12. juli 2019 skulle beregningen af ammoniakdeposition ske fra centrum af staldafsnit/lager (og ikke fra nærmeste hjørne), jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 30. Ændringen havde også virkning for alle verserende sager.

Det fremgår af høringsbrevet fra ændringen af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen i juli 2019:

”Placeres målepunktet for ammoniakemissionen ved hjørnet af det relevante anlæg, vil beregningen påvise en højere deposition, end den faktiske emission reelt set giver anledning til, da der ikke herved tages højde for, at dele af emissionen udgår fra punktkilder placeret længere væk fra recipienten end anlæggets kant. Placeres målepunktet omvendt centralt i det relevante anlæg, vil der herved tages højde for og udligne det forhold, at punktkilderne i forhold til målepunktet er placeret hhv. nærmere og længere væk fra den relevante recipient. Beregningen af depositionen bliver dermed mere miljøfaglig korrekt. Herudover vurderes det, at der fortsat vil være sikkerhed for, at naturområdets tålegrænse bliver overholdt, når målepunktet placeres i centrum af staldafsnittet.”

Det fremgår endvidere af høringsnotatet:

” Ministeriet vurderer, at ændringen af målepunktet for ammoniakemissioner er til fordel for ansøgeren, hvorfor denne regel vil gælde for alle sager, der afgøres efter bekendtgørelsens ikrafttræden.”

Se: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/62886>

Miljøstyrelsen har i forbindelse med gennemgang af ammoniakdepositionsberegningerne konstateret, at brugerne ikke i alle tilfælde havde sikret, at der er sket den nødvendige genberegning af skemaer, der var oprettet før 12. juli 2019 (hvor husdyrgodkendelse.dk blev opdateret til ny beregningsmodel) og som først er afgjort efter denne dato. For at sikre, at brugerfejlen kunne undgås i fremtiden, skete der d. 14. oktober 2020 en automatiseret genberegning af skemaer, der var oprettet før 12. juli 2019, som ikke havde status af afgjort. Alle nye skemaer (incl. alle scenarier) regner fra centrum.

Når kommuner, ser på sager berørt af ammoniakfejlene og i den sammenhæng evt. foretager en scenarieberegning i husdyrgodkendelse.dk, vil ammoniakdepositionen i scenarieberegningen – også for sager afgjort før 12. juli 2019 - beregnes fra centrum.

Bemærk at ovenstående kun gælder for skemaer i 2017-versionen af husdyrgodkendelse.dk. I 2007-versionen er ammoniakfejlene ikke rettet. Hvis kommune/ansøger har behov for en supplerende beregning, skal man skrive til itansogning@mst.dk.

Spørgsmål 9:

Når vi har sager, som er berørt af ammoniakberegningsfejlen, og vi har lavet en konkret vurdering af naturpåvirkningen og tålegrænsen, som fastholder den oprindelige godkendelse, er der så tale om en afgørelse, når vi skal underrette landmanden. Dvs. at der skal udsendes klagevejledning, afgørelsen skal udsendes til klageberettigede organisationer m.v. og den skal offentliggøres på kommunens hjemmeside og DMA.

Eller er der bare tale om en konstatering af, at den oprindelige godkendelse fastholdes. Dvs. at der blot sendes underretning ud til landmanden (uden offentliggørelse og klagevejledning m.v.).

Svar:

Der kan ikke gives et entydigt svar på, hvornår der skal træffes afgørelse, da det kommer an på den konkrete sag. Kommunen skal i den enkelte sag afveje, om der skal træffes en egentlig afgørelse, eller det er tilstrækkeligt at orientere landmanden om, at der ikke er grundlag for at ændre miljøgodkendelsen.

I afvejningen af om udtalelsen vedr. kommunens vurdering af sagen har en sådan retsskabende karakter, at der er tale om en afgørelse, skal kommunen bl.a. se på om deres udtalelse går ud på ensidigt at bestemme, hvad der er gældende ret.

Det indgår også i vurderingen, om det pågældende skridt afslutter sagen eller blot er et skridt hen imod sagens endelige afslutning. I tvivlstilfælde må desuden indgå betragtninger om, hvor indgribende betydning beslutningen har, og hvilket behov der er for borgeren for at være omfattet af forvaltningslovens partsrettigheder. Hvis udtalelsen f.eks. helt entydigt giver landmanden mulighed for at fortsætte sin produktion uændret, har han måske ikke behov for at blive hørt.

Det kan også indgå som element i afvejningen, om beslutningen/vurderingen m.v. har en bebyrdende betydning for tredjemand. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis det naturområde, kommunen har foretaget en konkret vurdering af, tilhører en anden end den landmand, der har godkendelsen.

Hvis kommunen når frem til, at der skal træffes en egentlig afgørelse, skal den indeholde en klagevejledning og udsendes til relevante høringsparter og offentliggøres.

I øvrigt henvises der til Folketingets Ombudsmands hjemmeside om afgørelsesbegrebet: https://www.ombudsmanden.dk/myndighedsguiden/generel_forvaltningsret/afgoerelsesbegrebet/

Spørgsmål 10

Miljøstyrelsen har modtaget henvendelser vedr. suspension for forældelsesfrister. Derfor udgives denne FAQ, som er delt op i to emner – henholdsvis 1. forældelsesfrister og 2. håndtering af anmodninger om suspensionserklæringer ift. forældelsesfrister.

1. Svar vedr. forældelsesfrister:

Kommunen bør være opmærksom på at behandle de ældste sager først, da eventuelle erstatningskrav kan risikere at forælde.

Der gælder både en almindelig og en absolut forældelsesfrist.

Den almindelige forældelsesfrist er 3 år, jf. forældelseslovens § 3, stk. 1. Forældelsesfristen på 3 år løber derfor fra den dag, hvor husdyrbruget fik eller burde have fået kendskab til sit krav, jf. forældelseslovens § 3, stk. 2.

Tidspunktet for dette afhænger af de konkrete sager. Det vil dog formentlig senest være det tidspunkt, hvor kommunen har taget stilling til, om afgørelserne skal fastholdes eller ændres.

Den absolutte forældelsesfrist for denne typer af fordringer er 10 år, jf. forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2. Den absolutte forældelsesfrist betyder, at forældelsen indtræder senest, i dette tilfælde 10 år, efter, at den skadevoldende handling ophører. Den skadevoldende handling ophører i de konkrete situationer må være godkendelsestidspunktet.

Derfor kan der maksimalt gå 10 år fra godkendelsestidspunktet til husdyrbruget anlægger et erstatningskrav. Hvis husdyrbruget ikke har anlagt noget krav inden da, forældes kravet. Dette gælder også, selvom husdyrbruget ikke er bekendt med fejlene.

Dog er det således, at hvis husdyrbruget er blevet bekendt med kravet, skal der være anlagt et erstatningskrav inden for 3 år, jf. forældelseslovens § 3, stk. 1 og 2. Dette gælder uanset, at 10 års fristen ikke er udløbet endnu.

Dette vil altså sige:

- Hvis husdyrbruget er bekendt med eller burde være bekendt med sit krav, er forældelsesfristen 3 år fra dette tidspunkt.
  - o Hvis 10-års fristen (den absolutte frist), som løber fra godkendelsestidspunktet, indtræder inden 3-års fristen udløber, er det 10-års fristen, som skal anvendes.

2. Svar vedr. håndtering af anmodninger om suspensionserklæringer ift. forældelsesfrister:

En suspensionserklæring fra forældelsesfrister betyder, at man suspenderer forældelsesfristerne. Derved vil eventuelle erstatningskrav ikke blive forældet, så længe forældelsesfristerne er suspenderet.

Det er kommunen, som i første omgang skal tage stilling til anmodninger, om suspension fra forældelsesfrister.

Dette er begrundet i, at det er kommunen, der tager stilling til, om afgørelsen skal ændres eller fastholdes.

Det er derfor også kommunen, som i første omgang må tage stilling til eventuelle erstatningskrav, og herunder også anmodninger om suspensionserklæringer.

Ved anmodning om en suspensionserklæring, skal kommunen være opmærksom på, om et evt. krav allerede er forældet.

Kommunen skal derudover tage kontakt til Miljøstyrelsen, i forbindelse med en anmodning om suspension fra forældelsesfrister, hvis kommunen vurderer, at afgørelsen skal ændres, og at et evt. krav i den forbindelse er begrundet i ammoniakfejl i husdyrgodkendelse.dk.